6034 Ն· 1888 ՅՈՒԼԻՍ 11 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ 29 ՈՒՆ ՅՈՒ ՍԷՆԷ ԱԼԱՖ ՅՈՒԼԻՍ 23 Ն· 6034

Հայ թերթ հեր գին՝ նէ ՝նէ՝ ՝նէ՝։
ՏԻՆԱԹԼԱՐ
Սէնէյի Մէջ 8
Ամբողջ տարէ 4
Բոլոր՝ ի՝ տրէրի դէպ տարի։

Ազատամտի Էջերեան

Մաքսագրաբաշխութիւն, Զէյ-դէ մեյդանը, ֆոսթանան քարաշը, 293 նիմարեալ Մանսուրի էֆէնտի հրատարակութիւն։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԹԷՄՈՒԶ ԺԱ 20 ՓԱՐԱ ՕԱՀԻՊ ԻՄԹԻԵԱԶ ԿԱՐԱՊԵՏ 6 ՓԱՆՈՍԵԱՆ 20 ՓԱՐԱ ՀԱՅԵՐԷՆ ՀՈԼԻՍ ԺԵ

ԹԱԼԻԱՐԱՆԻՑԷ

Փարիս, 18 Յուլիս

Աեան վէ Մէպուսան մէճլիսլէրինին միւզաքէրաթընա խիթամ վիրիլմիշ տիր։

Փարիս, 18 Յուլիս

Ժէնէրալ Պուլանժէնին հաեաթը թէհլիքէտէն գուրթուլմուշ ատտ օլունմադտա տիր։

Փարիս, 18 Յուլիս

Սըրպիսթան Գրալիչասը, Նաթալի, պուրաեա վասըլ օլմուշ տուր։

Բօմա, 18 Յուլիս

Պաղը ղազէթալար Նաբօլիտէ գօլէրա զուհուր իթթիկինի իշաէ իտիեօրլար իսէտէ, հիւքիւմէթ պու շայեաեը թէքզիպ իլլէեօր։

Աթինա, 19 Յուլիս

Խիլաֆկիրան ֆըրգասընդն ըէյիսի, Մ. Տէլիեանի, պու սապահ պաեըլմըշ իսէտէ, էօյլէնտէն սօնրա աեըլմըշ տիր։

Տախիլիյեէ նազիրը, Մ. Լոմպարոսո, քէսպի իֆագաթ իթմիշ տիր։

Հավալար ֆէվգէլատէ սրճագ տիր։

Բէթրէսպուրկ, 19 Յուլիս

Իմբէրաթօր Վիլհէլմ պու կիւն էօյլէնտէն սօնրա սաաթ 3տէ Գրօնշթատա մուվասէլէթ իթմիշ, վէ Զար թարաֆընտան իսթիգպալ օլունարադ Ալէքսանտրա նամ վաբօրտա դապուէ օլունմուշ տուր։

Իքի Իմբէրաթօրլար եէքտիկէրիլէ միւշագաթ իլլէտիքլէրի սըրատա, պէրիպէրինի գուճագլամըշ, վէ իքիսի տէ սաաթ 5 պուչուգտա վաբօրտէն չըգմըշ տիր։

Բէսմը գապուլ իճրա օլունտուգտան սօնրա, Իմբէրաթօրլար պուրաեա կէլէճէքլէր տիր։

Փարիս, 19 Յուլիս

Քէյիսի ճումհուր պու կիւն Շամպէրիեէ մուվասէլէթէ, հիւսնիւ սուրէթտէ գապուլ օլունմուշ տուր։

Աթինա, 20 Յուլիս

Մ. Տէլիեանի իյիճէ տիր։ Հէքիմլէրին մուայէնէսինէ նէզարէն, միւշարիլէյհ հավալարըն սրճագըրընտան նաչի խասթալանմըշ տիր։ Փէք չօղ միւթէպէրան միւշարիլէյհի զիեարէթ իթմէքտէ տիր։

Բէթրէսպուրկ, 20 Յուլիս

Իմբէրաթօր Վիլհէլմ պու սապահ պուրաեա վասըլ օլտու։ Էհալի միւշարիլէյհին կէլմէսինտէն փէքտէ խապէրտար օլամամըշ իտի։ Պունդն իչին փէք ազ մահէլլտէ պայրագլար չէքիլմիշ տիր։ Կէչտիկի պաղը եէրլէրտէ ալգըշլար իճրա օլունմուշ տուր։

Իմբէրաթօր Վիլհէլմ, Սթօգհոլմա միւթէվէճճիհէն, եարըն հարէքէթ իտէճէք տիր։

Փարիս, 20 Յուլիս

Ժէնէրալ Պուլանժէնին եարէսի խիլէշմիշ տիր։

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

—o—

ԻՄԲԷՐԱԹՕՐԱՐԸՆ ՄԻԻԼԱԳԱԹԸ

Ռուսիա Իմբէրաթօրընդն պաշ-քիթապէթինին միւրէվվիճի էֆքեարը օլան նոր ղազէթասը Ալմանիա իմբէրաթօրու իլէ Ռուսիա Զարը պէյնինտէքի միւլագաթ հադգընտա շուվէճհ իլէ իտարէի քէլամ իտիեօր։

«Էվրօբա էֆքեարը ումումիյէտի միւլագաթը մէղքիւրէտէն մէհնուն օլապիլեր։

«Իթթիֆագը միւսէլլէս, միւնագըշլարը իչին հէր նէ մուհասէնաթը տախի իրաէ իթսէ, պաղը Մաճարլարը իթիտալսըզլըղընա մէպնի, վէ էզճիւմլէ էսպապը հարպը իզալէ վէ միւսալէհայի ումումիյէեէի թէէմին իյլէմէքտէն իպարէթ օլան շերաիթիյլէ պօշա չըգմըշ տըր։

«Ֆագաթ տիւնեանընդն իքի պիւեիւք իմբէրաթօրլարընդն թէգարրիւպիւնտէն մուհասէնաթը քիւլլիյեէ պէքլէմէյէ հադգըմըզ վար տըր։ Խուսուսիյլէ էօյլէ Իմբէրաթօրլար քի պիրի՝ (Ալմանիա) մուհաֆազայի սուլհ իչին արզուի եէկեանէսինի ըէսմէն իլան իյլէմիշ, վէ տիկէրի տախի սէնէլէրտէն պէրու քէմալը սապը իլէ իթթիխաղ իթտիկի սուլհ փօլիթիգասըյլա տիշմէնլէրինի պիլէ քէնտիսինէ միննէթտար իյլէմիշ տիր։

«Էկէր պու միւլագաթտան հէր միլլէթլէր իչին միւսալէհա, հէր ֆիքրլէր իչինտէ միւսալէհա, եալընըզ պու կիւնլիւք տէյիլ իլլա եարընդն վէ հաթթա իրթէսի կիւն իչին վէ ումում Էվրօբա իչին պիր միւսալէհա տօղաճագ օլուր իսէ, պու էօյլէ պիւեիւք պիր նիյմէթ օլաճագ տըր քի, Բէթէրհօֆ միւլագաթը տէվրի հաղըր թարիխինտէ, հիւրմէթ իլէ եատու թիղքեար գըլընաճագ տըր։»

—o—

ՖԼՕԳԷ-ՊՈՒԼԱՆԺԷ ՏՈՒՎԷԼԼՕՍԸ

Լօնտրա ղազէթալարընդն հէման էքսէրիսի Ժէնէրալ Պուլանժէնին դազանմըշ օլտուղու ավամիէսէնտլիյինին արթըգ սօն թադսիթինի զայպ իթմիշ օլտուղու, վէ Մ. Ֆլօգէնին իսէ, պիլաքիս, շէօհրէթի արթըգճա արթմըշ պուլունտուղու զաննընտա պուլունուեօրլար։

Ժէնէրալ Պուլանժէեէ թէվէճճիհիս օլմաեան թայմս ղազէթասը, Պուլանժէ հադգընտա պէեանը միւթալէա իթտիկի սըրատա, փէք շէտիտ, ատէթա փէք պաեաղը թապիրաթտա պուլունմուշ տուր։ Մէգքիւր ղազէթա՝ Ժէնէրալը մումանիէյհին հալի փէք կիւլիւնճ օլտուղունու պէեան իթտիքտէն սօնրա, պիւթիւն Էվրօբա «Օ՛խ, էյի՛ օլմուշ Պուլանժէեէ» տիեէճէք տիր» տիեօր, վէ իլավէթէն տախի, «Զուհուրի միհթէմէլ օլան գարըշըգ ըգլարընդն թէհլիքէսի Մ. Ֆլօգէնին խաթիմալը սիլահ իչին մէհարէթի սաեէսինտէ տէրէճէի ֆէվգէլատէտէ զահիլ օլմուշ» իտուգինի տէրմիեան իտիեօր։

Սթանտարտ ղազէթասը «Ֆրանսանընդն պիրինճի ասքէրի» իչին — Ժէնէրալ Պուլանժէեի պէօյլէ թէսմիյեէ իտիեօր — ատի պիր մէքթէպ խօճասը թարաֆընտան մաղլուպ օլմագ պիւեիւք պիր զիւլ օլտուղունու պէեան իթտիքտէն սօնրա, իլավէթէն տախի, «Էկէր Ժէնէրալ Պուլանժէ, ամիրէսէնտլիյինի զայպ իթտիքտէն սօնրա, Ալմանիաեա գարշը խուսումէթի միլլիյեէ հիսսիեաթընա միւրաճաաթ իթմէք իչին իմքեանսըզլըգ իչինտէ պուլունուեօր իսէ, Ճիւմհուրիյեէթ Ժէնէրալը սուգութինտէն տօլաեը սէվինմէլի տիր» տիեօր։

Տէյլի Նիուզ ղազէթասը փէք ուսթա պիր գաֆա մահսուլու օլան պիր մէգալէ նէշը իտէրէք, տուվէլլօեու թագպիհ իտիեօր։ Ֆագաթ Ինկիլթէրրատա ճարի օլան ահվալը սիեասիյեէ վէ գավանլիյինի իճթիհատիյեէ նօգթաի նազարընտան Մ. Ֆլօգէեի մուհաքէմէ իթմէք լազըմ կէլմէտիկինի իթիրաֆ իյլէեօր։ Մէգքիւր ղազէթա տիեօր քի, «Ժէնէրալ Պուլանժէնին ալտընը եարէտէն միւթէսիրէն վէֆաթ իթմէսի խասմի իչին պիր մուսիպէթի սիեասիյեէ օլաճագ իտի։ Էկէր Ժէնէրալ Պուլանժէ էհալի նէզտինտէ շէօհրէթինի զայպ իթտի իսէ, Մ. Ֆլօգէ, պիլաքիս շէօհրէթինի արթըրտը։

Տէյլի Թէլէկրաֆ՝ պու տուվէլլօնընդն Ֆրանսա իչին եէնի գարըշըգլըգլար զուհուր իթմէսինտէն վէ իտարէի ճիւմհուրիյեէնին մէթանէթի միւթէշէքքիւլէսինի թէնգիս իյլէմէսինտէն գօրգուեօր։

Մօրնինկ Բօսթ ղազէթասընա կէլինճէ, պու ղազէթա, ըէֆիգլէրինին նօգթաի նազարընտան պաշգա պիր նօգթաի նազարտան մուհաքէմէի ահվալ իյլէմէքտէ տիր։ Մէգքիւր ղազէթանընդն գավլինճէ, Մ. Ֆլօգէ, տուվէլլօ իթմէսիյլէ, պիր խաթա իթմիշ, վէ պու խաթասընտան Ժէնէրալ Պուլանժէ խաթիֆատէ իյլէմիշ իմիշ։

—o—

ԷՎՐԱԳ ԱՇԸՐՄԱԳ

Ինկիլթէրրա գրալիչասը՝ տամատընը, Ալմանիա Իմբէրաթօրու միւթէվէֆա Իւչիւնճիւ Ֆրէտէրիգ Իմբէրաթօրընը, զիեարէթ իթտիկի սըրատա պաղը մուհիմմ Էվրագը ըէսմիյեէ պիրլիքտէ Ինկիլթէրրաեա կէօթիւրմիշ օլտուղընտան, վէ Էվրագը մէղքիւրէ՝ Ալմանիա տէվլէթինին փօլիթիդաճա պաղը էսրար ու խիւֆէյեասընը հավի պուլունտուղընտան, վէ էզճիւմլէ Շարգ մէսէլէսի հադգընտա Բրէնս Պիսմարգընն էֆքեարը մախսուսէսինի միհթէվի խտուկինտէն, վէլհասըլ պիր տէվլէթի էճնէպիյեէ իչին էհէմմիյեէթի հաիզ Էվրագը սիեասիյեէտէն մաատուտ օլմասընա մէպնի, Բրէնս Պիսմարգ Էվրագը մէղքիւրէնին իատէսի զըմնընտա Լօնտրա գապլինէթօսու իլէ մուխապէրէ իթմէք վէզաիֆինտէն ատտ իյլէմիշ տիր։

Պաղը ղազէթալարընդն գավլինճէ, Էվրագը մէղքիւրէ միեանընտա անճագ մուհիմմ պիր վարագա պուլունուպ, պու վարագա տախի Բրէնս Պիսմարգ թարաֆընտան Լայբէֆիկտէ մարտընդն 11ինտէ Իմբէրաթօր Ֆրէտէրիգէ վիրիլմիշ օլան վէ խարիճի փօլիթիդատան պահիս պուլունան պիր մուխթիրէտէն իպարէթ իմիշ։

Իմբէրաթօր Ֆրէտէրիգ պունու խասթալըզը զէմանընտա Իմբէրաթօրիչա Վիգթօրեաեա (զէվճէսինէ) օգութտուրմուշ, վէ միւշարիլէյհա տախի անլէրի տէրհալ Ինկիլթէրրա գրալիչասընա (վալիտէսինէ) թէսլիմ իյլէմիշ իմիշ։

ՏԱԼԻԼԻՑԷԼԷ

—o—

ՄԷՃԼԻՍԻ ՎԻԻՔԷԼԱ

Ճումա-իրթէսի կիւնիւ, սուրէթի ֆէվգէլատէտէ օլարագ, Մէճլիսի Վիւքէլա ինիգատ իթմիշ, վէ Խազինէի Խասսա Նազիրը Յակոբ փաշա, Ռուսումաթ Էմինի Էտիպ վէ Մալիյեէ նէզարէթի միւսթէշարը Փօրթուգալեան Միքայէլ էֆէնտիլէր հազրը պուլունուպ, թահգիգաթը վագրաեա նէզարէն, մէճլիսի մէզքիւրտէ ումուրը մալիյեէ հադգընտա միւզաքէրաթը մուհիմմ ճէրէեան իյլէմիշ տիր։

—o—

ԱՆԱՏՕԼՑԻ ՇԸՄԷՆՏՐՖԷՐԻ

Անատօլու շըմէնտրֆէրի մէսէլէսի հադգընտա Բօրթիւկէզլի զէնկինլէրինտէն Մարգի Տաֆուզ նամընտա պիր զաթ թարաֆընտան Հիւքիւմէթի Սէնիյեէեէ պիր լայհա թագտիմ իտիլմիշ տիր։ Մումանիլէյհ Մարգի Տաֆուզ՝ Բօրթիւկէզ շըմէնտրֆէրլէրինի Լօնտրատա վագը Բօչիլտ պանդասընդն թահրը ըիեասէսինտէ պուլունան պիր հէյեէթի մալիյեէ վասրթասըյլա ինչա իթմիշ տիր։ Մումանիլէյհին կէլէճէք հաֆթա շէհրիմիզդէ մուվասէլէթինէ պէքլէնիլմէքտէ տիր։

—o—

ՀԻՐՇ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Պարօն տը Հիրշին վէքիլլէրի ճանիպինտէն հաքէմ մէճլիսինէ արզ իտիլմիշ օլան մէթալիպ հադգընտա Սատէթ ղազէթասընտա կէօրիւլէն մալիմաթ տըր։

Պարօն տը Հիրշին մէթալիպի 23 գալէմ օլուպ շունլարտան իպարէթ տիր։

1. Եանպօլու վէ Բուսֆուգ-Վարնա խաթթլարընա ահտ օլուպ պա ճէտվէլ թալէպ օլունան մէպալիզ։

2. Եինէ խաթթը մէզքիւրէ ահտ 1 նիւմէրօլու հիսապ ճէտվէլլինին թէէխիրի թէսվիյեէսինտէն իլէրի կէլէն ֆահիզ։

3. Խութութը մէզքիւրէտէ Հիւքիւմէթին հիսապընա իճրա օլունան թէտգըգաթ վէ քէշֆիեաթ պէտէլի։

4. Խութութը մէզքիւրէճէ իճրա օլունան թէտգըգաթընը ուզուն միւտէթ տէվամ իթտիրիլմէսինտէն վէ Շըմէնտրֆէր Գումբանեասը թարաֆընտան իճրա օլունան ամէլեաթընը մէնինտէն հասըլ օլան թազմինաթ։

5. Սէլանիքտէ, Տէտէ-Աղաճա վէ Վարնատա ըրխթըմ վէ լիման ինչա իտիլմէսինտէն տօլաեը թազմինաթ։

6. Տէրսաատէթտէ ըրխթըմ վէ էմթաաի թիւճճարիյեէեէ մախսուս Անթրբրօ մաղազալարը ինչա իտիլմէսինտէն տօլաեը թազմինաթ։

7. Հասպէլ մուգավէլէ ինչասը լազըմ կէլէն պաղը խաթթլարընդն ինչա օլունմամասընտան տօլաեը թազմինաթ։

8. Եօլլարին ինչա օլունմամասընտան տօլաեը թազմինաթ.

9. Բանալուգատան Ավսթրիա հուտուտընա միւմթէտ օլան խաթթին իշլեթիլմէսինտէն թէվէլլիւտ իտէն թազմինաթ.

10. Բանալուգատան Ավսթրիա հուտուտընա միւմթէտ օլան խաթթտա պուլունան ալէաթը միւթէհարրիքէ վէ սաիրէնին ղըյմէթի.

11. Տէտէ-Աղաճտա ուֆաղ պիր լիման ինչասը վէ շամանտըրա վազը իշին գումբանեա թարաֆընտան խաթար օլունան մէսարիֆին թէտիյէսի.

12. Լիման վէ ըրխթըմ վէ անպարլար ինչասը իշին իճրա օլունան քէշֆիեաթա Գումբանեա թարաֆընտան սարֆ օլունան մէպալիղին խատէսի.

13. Փոսթա վէ թէլեկրաֆ նէզարէթինին շըմէնտըֆէր խաթթը վասըթասըյլա նագլ իթտիկի էմանաթը նագտիյէ վէ սաիրէնին նագլիյէ իւճրէթի.

14. Սարբմպէյ իլէ Պէլօվա արասընտաքի 10 քիլօմէթրօլուգ խաթթըն մէսարիֆի մուհաֆազասը վէ պու խաթթա գաթար ամէտշիւտիւնին (երթեւեկութիւն) մէնն իտիլմէսինտէն տօլաեը թազմինաթ.

15. Խաթթըն թէվսիի իշին իճրա օլունան ամէլեաթ մէսարիֆինտէն Հիւքիւմէթի Սէնիյէ հիսապընա խասպէթ իտէն հիսսէ.

16. Խաթթըն կիւզէրկեահընտա մուգատտէմա ինչա իտիլէն պաղը միւէսսէսաթը սանայիյէէ մուախխարէն լիւզում կէօրիւլէն ամէլեաթ պէտէլի.

17. Շըմէնտրֆէր խաթթը տախիլինտէքի էմլաքըն ախէրէ իճարը մէնն իտիլմէսինտէն միւթէվէլլիւտ թազմինաթ.

18. Ղաիլէի զաիլէնին (Պուլկարիսթան վուգուաթը իշին տիմէք իսթէօր) մուճիպ օլտուղու զարար.

19. Նագլիեաթը ասքէրիյէ պէտէլաթը.

20. Մուգավէլէնամէնին խութութը իլթիսագիյէնին ինչասը վէ օլ պապտէքի լայհա վէ բլանլարը թէպլիղ ու իճրասը վէ խութութը մէզքիւրէեի իշլէթմէք էմրինտէ Ռումէլի Տէմիր-եօլ Գումբանեասընըն ռիւճհանը օլաճաղընը միւթէզամին օլուպ պիրտէն տօգուզա գատար մատտէլերինին իճրասըզ գալմասընտան տօլաեը թազմինաթ.

21. 1872 մայիս 13 թարիխինտէ վիրիլէն օրման իմթիեազընըն գըսմէն իճրասըզ գալմասընտան վէ մուգավէլէ ահքեամընըն թէմամի իճրասընա իյրաս օլունան մանիլէրտէն տօլաեը թազմինաթ.

22. Եօգարըտա թաատատ օլունան մէթալիպտէն հասըլ օլան մէպալիղին ֆայիզի.

23. 1886 վէ 1887 սէնէլէրի հիսապաթընըն թէսվիյէսի.

Հիւքիւմէթի Սէնիյէնին միւտէիյեաթը իլէ Պարօն տը Հիրշ թարաֆընտան տէրմիեան օլունան միւտէիյեաթ մուգաեէսէեէ ալընըբ իսէ, Հիւքիւմէթի Սէնիյէնին մէթալիպի ճանիպի Հիւքիւմէթտէն վիրիլմիշ եախօտ Գումբանեա զիմմէթինտէ գալմըշ մէպալիղտէն իպարէթ օլտուղու հալտէ, Պարօն տը Հիրշին թալէպլէրի պաղրսընըն էսպապը նամալիւմէտէն վէ պաղրսընըն տախի էսպապը միւճպիրէտէն միւթէվէլլիւտ թազմինաթտան իպարէթ օլտուղու կէօրիւլիւեօր.

Հաքէմ մէճլիսինին թէտգըգաթը պու թալէպլէրին պիր գըսմընըն էսպապը գավիյէէէ միւսթէնէտ օլմատըղընը իսպաթ իթմիշ օլտուղու կիպի, պէշինճի հաքէմին թայէինիյլէ մէսէլէնին սուրէթի գաթիյէէտէ հալլու ֆասլ օլունաճաղը մէմուլը գավի տիր.

Ալտըղըմըզ մալիւմաթա կէօրէ, Հիւքիւմէթի Սէնիյէէ ճանիպինտէն հաքէմ թայէին օլունան Հասան-Ֆէհմի փաշա իլէ Ատիյէէ նէզարէթի միւսթէշարը Վահան էֆէնտի վէ Պարօն տը Հիրշ թարաֆընտան հաքէմ օլան Մ. Ժագօպս վէ Մ. Պրիւնէ պէյինտէ իթթիլաֆ հասըլ օլամատըղընտան, մէսէլէի մէզքիւրէնին հալլի ղըմընտա ինթիխապ օլունաճագ զաթըն Ալմանիա ռիճալը հիւքքեամընտան պիրի օլմասը գարարլաշտըրըլմըշ տըր.

—o—

ՖԻԼՕԳՍԷՐԱ

Այվալըգ ճիվարընտա Աեաղմանտան տախի ֆիլօգսէրա իլէթի զուհուր իթտիկի պիլտիրիլմիշ իսէտէ, օրաեա կէօնտէրիլէն Պրուսա վիլաէթի զրաաթ միւֆէթթիշի մարիֆէթիյլէ մուայէնէ օլունուպ իլէթի մէզքիւրէտէն էսէր պուլունմատըղը անլաշըլտըղը կիպի, Սագըզ ատասընտա զուհուր իտէն վէ ֆիլօգսէրա զանն օլունան խասթալըգ քէզալիք միւֆէթթիշի մումաիլէյհին կէօնտէրիլմէսիյլէ մուայէնէ իթտիրիլտիքտէ պունըն տա ֆիլօգսէրա օլմասերպ օն սէնէտտէն պէրու աղաճլարա արիզ օլան վէ «զըրմըզ» թապիր օլունան խասթալըգ իտուկինի, վէ իճրա օլունան միւտավաթը ֆէննիյէէնին հիսանիւ թէէսիրի կէօրիւլտիկիւ, վէ թիրէ գազասընտա ֆիլօգսէրա զանն օլունան խասթալըգտան պիր էսէր կէօրիւլմէտիկի Ատտըն վիլաեէթի զրաաթ միւֆէթթիշլիյինտէն պիլտիրիլմիշ տիր.

ԱՋԳԱՅԻՆ

—o—

Միլէթճէ միւթէնա պիր հավատիս եօգ տուր, հէրքէս, Փաթրիգլիք գուրասընըն, գանղի Սրբազանըն գազանաճաղընը մէրագ իթմէքտէ տիր, կէրչի էքսէրիյէթին զանն ու իթիգատընճա, եա Գեր. Խորէն Սրբազան Նարպէյ, վէ եախօտ Գեր. Բարթողիմէոս Սրբազան գազանաճագ տըր, լաքին, կէօրիւնիւշէ նէզարէն, երեսփոխանլար իբի գըսմա թագսիմ օլունարագ, պաղը նապէճա հալլէրտէ պուլունմագտէ, եանի, չէտիտ պիր զըտտիյէթէ սէպէպ վիրմէքտէ օլտուղլարընտան, իքիսինտէն տախի սարֆը նազար իլէ, սայիր պիր իւչիւնճիւ զաթըն էքսէրիյէթի արա գազանմասը տախի իհթիմալտէն պուլունմագտէ տիր. Փունջ ղազէթասը, այբգտան այբղա Գեր. Բարթողիմէոս սրբազան իլէ Գեր. Սիմէոն սրբազանը գանտիտա իթտիկի կիպի, Ծաղիկ տախի, քէզալիք Բարթողիմէոս սրբազան իլէ Խորէն սրբազանը գանտիտա իյլէմիշ տիր.

Գուրա վիրիլմէզտէն էվվէլ, հէր թագըմին չալըշմաեա հագգը վար տըր, լաքին, գուրա վիրէճէքլէրի տագըգատա, էօյլէ հէր վագըթ կէօրիւլտիւկիւ կիպի, պիր չօգ երեսփոխանլար, էօթէքինին պէրու քինին խաթըրը իչին, կէօզէրի էօնիւնտէ գուրա եազմաերպ, իլա, ճէնապ թաշըմալը, հէր խաթըր կէօնիւլիւ պէրթարաֆ իթմէլի, վէ անճագ վիճտանլարընա իթաաթ իտիպ, վէ եալընըզ միլլէթին մէնֆաաթընը տիւշիւնէրէք, սահիհէն կիզլիճէ գուրա վիրմէլի տիրլէր, զիրա, խաթըր իչին գուրա եազմադըգ, վէ եախօտ եազտըղը գուրաեը, վիրմէզտէն պաշգասընա կէօսթէրմէքլիք, պաեաղըլըգ տըր.

* * *

Էնգարէ մանասթըրընըն պաղը բուհանի ավանի վէ էլպիսէլէրինին իսթանպօլա կէթիրիլէրէք սաթըլտըղը, վէ կիւմրիւքտէ ալըգօնուլարագ Փաթրիգխանէէ թէսլիմ օլունտուղու եազըլմըշ իտի. պիզիմ թահգըգաթըմըզա կէօրէ, մէզքիւր էշեալէր խըրսըզլըգ իլէ սաթըլմաեըպ, իլա ադճէճէ լիւզում օլուպ, վէ մէզքիւր ավանի վէ էլպիսէ իսէ ֆալլա օլտուղունտան, Էնգարէնին թաղական խորհուրդու մաարիֆէթիյլէ, օրատա սաթըլմըշ, վէ պուրաեա կէօնտէրիլմիշ տիր.

* * *

Իշիթտիկիմիզէ կէօրէ, պաղը զաթլար, Մանղումէեէ ապօնէ եազըլմագլըղա հիմմէթ իտէճէք իմիշլէր իսէտէ, պէլքի հէր կիւն չըդարմաեա տէվամ օլունամաղ տէյի շիւբհէ վէ թէրէտիւտ էյլէմէքտէ իմիշլէր.

Պիզ պու իթիրազտա ասլա հագգ վէ համիյէթ էսէրի կէօրէմէտիքտէն պաշգա, թէշվիգաթ վէ մէգատիրշինասլըգ ֆազիլէթինէ տախի քեամիլէն մուղայիր կէօրիւրիւզ, չիւնքի, Մանղումէնին տէվամ ու թարագգըսընը արզու իտէն զաթ, հէմ պիր ան էվվէլ եազըլմագլըղա, վէ հէմտէ սայիր զաթլարը եազտըրմագլըղա հիմմէթ իթմէլի տիրլէր. Վէ հաթթա, Մանղումէ, վէլէվ, տէկիլ հաֆթատա իւչ, վէ տէկիլ հաֆթատա պիր, իլա, եալընըզ այտա պիր նիւսխէճիք չըգսա պիլէ, եինէ եիկիրմի տօգուզ սէնէլիք պիր խըտմէթի իլէ բուհունու վէ մէսլէքինի կէօզէր էօնիւնէ կէթիրմէլի, վէ եալընըզ պիր նիւսխէսինի, ճիզվիթ զաղէթասընընն պին նիւսխէսինտէն զիեատէ միւֆիտ օլմասընը իգբար իլէ թէրճիհ իյլէմէլի տիրլէր.

Մանղումէ տէվամ իտէմէզ իսէ, թագսիրաթ քիմնէ՞ օլուր, սէպէպ նէ՞ օլապիլիր, մէկէրչի համիյէթի էքսիքլիկի, վէ պինաէն ալէյհ մէսարիֆաթա տաեանամամագլըգ օլմա՞զ մը, վէ մէսարիֆաթը լազըմէնին գայրըլմասը իսէ, պիր թագըմ զէվաթը ապօնէ եազըլմասըյլա վիճուտէ կէլմէ՞զ մի. վէ մէկէրչի, հաֆթատա տէկիլ ալթը, իլա սէքիզ տէֆա պիլէ Մանղումէ չը՞գմամըշ մը տըր...

ՍԱՏՄԱՑՈՒՑԱԿ

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Ցուլիս	11
Էսկ. Ռում. տիւն ագշ. գաբ.	16- 3
» » » էն եիւքսէք	16- 3
» » » էն աշաղը	16- 1
Պու սապահ աչըլտը	16- 3
Իսթիգբազը տախիլի տիւն գաբ.	36-17
» » էն եիւքսէք	36-17
» » էն աշաղը	35-15
» » աչըլտը	36-16
Մըսըր մութթահըտը գաբ.	-
Պու սապահ աչըլտը	-
Սէրի Ա.	24-30
» Բ.	15-
» Գ.	16- 3
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	41-25
Ագէ ֆաիզի	6-
Լաբօր Ղրշ.	28-
Հէվալէսիզ »	28-

—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	Ֆ. Ֆ. 7-24
Պթանպօլ պանգասը	6-25
Օսիէթէ ժէնէրալ	4- 5
Թրամվայ	4-87½

—

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ. տան	Ղրշ. Փ.
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը	108-12
Մէթալիք »	103-
Պէշլիք »	103-15
Սլթըլըգ »	103- 5
Ինկիլիզ լիրասը	110-37
Ֆրանսըզ ալթունը	88- 2
Բօլ	90-18
Գրէմից ալթունը	51-17
Գարպօն գայմէսի	9-65

ՄԻԿՐԷՆԷՎԻՅԵԼԻ

ՔԻՊՐԻԹՃԻ ԳԸԶԼԱՐ

Պիր Ինկիլիզքիպրիթ ֆապրիգասընտա ամէլէ թաթիլի իշղալ իթմիշ տիր. Բիվաեէթ օլունտուղունա կէօրէ, պու թաթիլի իշղալը սէպէպի շու օլմուշտուր. Շէյլէքի ֆապրիգանըն տիրէքթօրու թարաֆընտան ամէլէտէն գըզըն պիրինէ իշլէտիկի իշին թարզը իմալը հագգընտա պիր իթիրազ վուգու պուլուպ, մաթլուպ օլտուղու իւզրէ իճրաի վազիֆէ իթմէսի թէքլիֆ օլունուր իսէտ, գըզ գապուլ իթմէզ, վէ մէզպուրէնին հարէքէթի վագըասը պիր իթաաթսըզլըգ ատտ օլունուպ իշտէն եօլ վիրիլիր. Պունըն իւզէրինէ, ֆապրիգատա չալըշան 1, 100 նէֆէր գըզլար սէօզ պիրլիկիյլէ թաթիլի իշղալ իտէրլէր.

—o—

ԵԷՆԻ ՊԻՐ ԳԱՆԱԼ

Պիրմինկամտա թիւճճարտան միւրէքքէպ պիր գօնֆէրանս թէճէմմիւ իտիպ, Պիրմինկամ իլէ Լիվրբուլ արասընտա պիր գանալ հաֆրը հագգընտաքի լայհա մէվգրի միւզաքէրէեէ վազ օլունմուշտուր. Իշպու գանալը 1,500,000 Ինկիլիզ լիրասըյլա մէյտանա կէլէճէկի ինտել հիսապ թախմին օլունուեօր. Գանալը մէզքիւրիւն միւլթէզիմէրինին գավլինճէ, պու գանալը հաֆրի սաեէսինտէ սէնէվի ճէսիմ պրը հասըլաթ վուգու պուլաճագ տըր. Պինաէնալէյհ լայհաի մէզքիւրէ իթթիֆագը արա իլէ գապուլ օլունտուգտան սօնրա, թէֆէբբուաթընին թէտգըգը զըմընտա, պիր գոմիսիօն թէշքիլ գըլընմըշ տըր.

—o—

ԱՃԷՄԻՍԹԱՆՏԱ ՇԸՄԷՆՏԸՖԵՐԼԷՐ

Պու տէֆա Տէյլի Նիուզ զազէթասընընն պիր մուխպիրի Շահրն մէմլէքէթինտէ պիրինճի շըմէնտըֆէրին ինչասընը խապէր վիրիեօր.

Խաթթը մէզքիւր Պահրը Հազէզ տախիլի իւզէրինտէ Մահմուտտպատ վէ Ամօլ փօսթա ըսթասիօնլարը պէյնինտէ միւմթէտ օլուպ, թագրիպա 25 միլ իշէրտէ տիր.

Զաթէն 5 միլ մէսաֆէ իւզէրինտէ տէմիր չուպուգլարը եէրլէշտիրիլմիշ օլուպ, լոգօմոթիվլէր խաթթըն իլէրլէմէսինէ պիր սուհուլէթ վիրէպիլէճէքլէր տիր.

Մաքինալար եէրլիլէրին նազարը հայրէթինի սուրէթի ֆէվգէլատէտէ ճէլպ իթմէքտէ տիր. Ճինլի ճինլի պաղըրան պու հէյպէթլի մաքինանընն գուվվէթի հագգընտա մահտուտ ֆիքրլի Աճէմլէրին պիր այ սէյր ութմաշասընա գօեուլարագ պիր ֆիքրի թամ հասըլ իտէրլէր իսէ, նէ՞ալէա.

Լոգօմոթիվ եագլաշտըգտա, պու պիչարէլէր, տուչարը տէհչէթ ու հայրէթ օլարագ, տապանա գուվվէթ վիրիպ ուզագլարա գաչմագտա վէ օ ուզագլարտա թահսին ավազէլերի չըգարըպ պաղըրմագտա տըրլար.

Պու շըմէնտըֆէր իչին 2000 ամէլէ միւթախտէմ տիր. Պունլարընն էքսէրի իթալիան օլուպ, գուսուրու կէօչէպէ տիրլէր.

Մահմուտտպատտան Ամօլա միւմթէտ օլան խաթթ թիճարէթ նազարը մէնաֆիի քիւլլիյէեի մուճիպ օլաճագ տըր.

Փէք սըզ օլան լիմանլարտան գա-

բաեա ֆշեա չըգարմագ հիւպիւնտէն քիւլիյեէթլի զարարլարա, մի չքիւլաթա վէ թէէխիւրաթա թէսատիւֆ իտիլմիշ իտի։

Եիւքիւ պիր աղ չօգ օլան վաբօրլար 3 միլ ուզագտա լէնկէրէնտաղ օլմաղա մէճպուր տըրլար։

Պու հալլէրէ բաղմէն, խաթթըն էմրը ինշաաթընա կէրմիի թամ իւզրէ տէվամ օլունմադտա տըր։

Շուրասը մալիւմ տէյիլ տիր քի պու թէշէպպիւս, մուվաֆֆագըյէթլէ խիթամ պուլտուգտան սոնրա, Ահէմիսթանտա պաշդա մուհիմմ խաթթալարըն ինշասընա լազըմ օլան կէրմիէթ ու թէշվիգաթը իթա իտէպիլէճէ՞ք մի տիր։

Էօրիւմճէք հադգընտա գալէմէ ալընմըշ օլան շու աթիտէքի չիր, հիսսէ ալընաճադ պիր էսէր տիր։

ՄԷՍՆԷՎԻ

Պիր էօրիւմճէք ավճըրգտա միպի եօգ
Ավ իշուն կէշթիւկիւզար իյէրտի չօգ։
Տօլաշուպտա քէսպի էրզագ իթմէտէն,
Պաշլատը ինճէլմէկէ էնլի պէտէն։
Բահաթը իշուն տիւշիւնտիւ էօյլէ եօլ
Ֆի պիլա զահմէթ ավընը իտէ պօլ։
Ալտը հէվ թագըմլարընը տէսթինէ
Զըգտը չափըդ պիր կէնիշ եօլ իւսթիւնէ։
Գուրտու օրատա միւքէմմէլ պիր պինա
Հէր կէօրէն իտէրտի թահսին ու սէնա։
Պու ճէսամէթլի պինա պուլուպ խիթամ
Վիրտի անա թէֆրիշաթլէ զիյպի թամ։
Եօլա չըգուպ պաշլատը հէվ տավէթ
Ֆի պուեուրուն էքլու շիւրպ ու բահէթ։
Տէր քիւշատ տիր խանէմ ճիւմլէսինէ
Պէքլէմէմ միհմանըմըն ագճէսինէ։

Շու միւսինն հալիմտէ իթտիմպիր միւբատ
Ֆի գազանաեըմ հէմման խայր իլէ եատ։
Խայլի միւտտէթ պէօյլէ տավէթ իյէտի
Պիր իճապէթ իյէեէն հիչ եօգ իտի։
Պու սէպէպտէն տուրբեօրքէն պի սիւրուր
Իթտի նակէհ պիր սինէք տուրտէն զուհուր
Գօչտու էօրիւմճէք, տիեեէրէք էս սէլամ,
Կէլ էֆէնտիմ, իյլէ՛ խանէմտէ արամ։
Բապպիմէ օլուն հէզար համտ ու սէնա
Ֆի սէնի պու գուլէ իթտի բունիւմա։
Կէլ հապիպիմ, իյլէ տիլշատ պէնատէնի
Ատտ իտիպ պուրասըն քէնտի խանէնի։
Զաթընա իբտիմէթ տիր պանա իֆթիխար
Թէշրիֆինէ օլուրում պէն փիւր մէսար։
Արզու իթտիկին գատար իյէ արամ,
Ամիյէթ օլսուն եէտիկին հէր թաամ։
Կէր միւքեաֆաթ իսթէր իսէն իյէմէք
Պիր տուան օլա պանա նան ու նէմէք։
Ալ զէվալը իչիտուպ պու սէօզլէրի
Իչէրուեէ տիքտի պիրտէն կէօզլէրի։
Կէօրտիւ քի ալէա միւզէյեէն պիր մէգամ
Հատ պէխատ ատտի օլմուշ տուր պէկեամ։
Պի թէվագգուֆ իչէրի կիրտի հէմման
Անտէ եէեիպ իչմէք իչին պիր զէման։
Զըգտը հիչէ սինէկին պու արզուսու
Զիւնքի իփէ կէչտի բայ ու պազուսու։
Պին ըէճա իթտի, լաքին սուտ վիրմէտի
Ագըպէթ անըն վէֆասըն կէօրմէտի։
Կիթտի գուրպան նաքէսին տէնտանընա
Իթիմատ իտուպ թաթը զէպանընա։
Կէրչի էօլմէք տիր հէրքէսճէ պիր գատէր
Էմմա, պու էօլիւմ վիրիր ազիմ քէտէր։
Զիւնքի սատէ տիլլիկի իշուն սէֆիլ
Աղա տիւշտիւ զանն իտուպ անը էսիլ։
Էքսէրիյեա պէօյլէ չօգ պիշարէկեան
Թէճրիպէսիզլիք եիւգիւնտէն վիրիր ճան։
Օլմա հէր շիրին զէպանէ սէն էմին
Պէլքի գուրմուշ տըր շէեաթին հիյլէսին։
Տինլէ Իսա բապպըմըզ նէ՞ սէօյլէօր
Սատէ տիլհէմ արիֆ օլ պուեուրուեօր։
Լաթէկուլ ինլիյ լէգբյաթիւ սատրգա
Քէ՞մ միւրաին թահսիպիւհիւ սատրգա։
Հէր քի կիտյա թիւէմ մէն պիեա
Թա նէ եապմահի մէնիհ տիլ զիհնիա՞։

15 Յունվար 1888

Գրաբար

ԱՍՏԵՂԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՐԵԳԱԿԱՆ ԲՈՑԵՐԸ

Հռովմի եւ Բալէրմոյի դիտարանները ընկալայ զօրաւոր, լուսակծուռ եւ հսկայական բոցերուն նկատմամբ կատարուած նշանաւոր դիտումներն, այն բոցերուն ոչք կ'այրին ու կը վառին միշտ արեգակնային գունտին շուրջն, այն գնտին որ երկնային մի ճշմարիտ վառարան է հրաբորբոք։

Մին այս կամրջակ բոցերէն կը բարձրանայ մինչեւ 228,000 քիլոմէթր բարձրութեան, այսինքն՝ մեր ամբողջ գունտին տրամագիծէն տասնեւութ անգամ աւելի բարձր եւ մեր մոլորակը, որ մեզ այնքան ընդարձակ եւ այնքան կարեւոր կը թուի, այս օդերեւոյթներուն քով հրաբխային ժայթքման մը հեղուկ փրփուրներէն զատ ուրիշ նշանակութիւն մը չ'ունի։

Այս մեծապանծ աստղը, որոյ բեղմնաւորիչ զօրութիւնը կեանք կը պարգեւէ մշտանորոգ դարուններուն, մշտաբոյր ծաղիկներուն եւ մշտածին բոյներուն վրայ։ այս բարի եւ դեղաձիծաղ արեգակը, որ համակ բնութեան ուրախութիւնն ու կենաց մեծ կարգադրիչն է, արժանի է անշուշտ, ուրիշ անթիւ աստղերէ աւելի, խորհուրդ հիացմանն ու ուսումնասիրութեան։

Այս ընտրութեանց համեմատ, արեգակնային մակերեւոյթը, զոր կը տեսնենք, կը կրէ ծիրանագոյն կրակէ ծածկոյթի մը, ուսկից մշտապէս դէպի վեր կը բարձրանան բոցերու բազմութիւն մը, ճշմարիտ եւ անվախճան հրդեհ մը։ Ցերեկուան աստղ շլացուցիչ լոյսը նորա այս բոցերը մեր աչաց անտեսանելի կ'ընէ, որպէս անշմարելի կ'ընէ աստղերը։ աստեղագիտական նոր մեթոտէն առաջ, ամբողջական խաւարմանց հաղուագէպ վայրկեաններուն մէջ կը տեսնուէին, երբ լուսնոյ սկաւառակը, հողագունտին եւ արեգական մէջտեղ գտնուելով, կը ծածկէր անոր ակնախտիղ ճառագայթները, եւ կը թոյլատրէր մեզ իւր շրջակայքը զանազանելու։

Այս հսկայական բոցերը անկէ կը բարձրանան մինչեւ հարիւր, երկու հարիւր, երեք հարիւր, չորս հարիւր եւ մինչեւ իսկ հինգ հարիւր հազար քիլոմէթր բարձրութեան։ 1880 հոկտեմբեր 7ին Եունկ աստեղագէտը անոնցմէ հատ մը նշմարեց որ հինգ հարիւր վաթսուն հազար քիլոմէթր բարձրութեան ելնելով եւ ապա բոցերու բաժնուելով անհետացաւ։

Երկիրը եթէ արեւու եզերքը կրակի մէջ դրուած ըլլար, այս տեղէն գիտելով նշմարելի չի պիտի լինէր կամ թէ հազիւ պիտի նշմարուէր։

Նոքա աւելի զանազան կերպեր կը ներկայացնեն։ Մի քանիները՝ մանա-

Վէ Բալֆ նամ պէտպախթ չօձուղա կէլինճէ, զիքրի կէչէն բօլիս մէրքէզինտէ, միսկին պիր օթ եաթագ իւզէրինէ եաթըրմըշ օլտուգլարընտան, վէ էմրի թէտավիսինէտէ պագանտա պուլունմատըղընտան, հալէա գանլարը ագմագտա իտի։

12

Ցէրտասը սապահրսը, սաաթ սէքիզի վուրմագտա օլուպ, վէ Սէն-Ժիլ քիլիսէսինտէ իսէ, իրընճախընճ ճէօմաաթ հաղըր պուլունմագտա իտի։

Պու ճէօմաաթըն էքսէրի ֆուդարա թագըմլարընտան օլտուղունտան, էլպիսէլէրի բէք սէֆիլ պիր հալտէ օլտուգտան պաշդա, հաթթա նիչէլէրինին աեագլարընտա գունտուրա պիլէ պուլունմագտա տէկիլ իտի։

Գարըլար, չօճուգլար, էրքէքլէր վէ իխթիեարլար, քեաֆֆէսի տախի, օլ սօուգ թաշլար իւզէրինտէ տիզ իւզէրինտէ կէլմէքտէ, վէ կէրչի խորանա տօղրու պագմագտա իտիլէր իսէտէ, Պատարագ թագտիս իտէճէք օլան բահիպտէ, հէնուզ կէօրիւնմէմէքտէ իտի։

Էօյլէ պիր մուգատտէս մահէլլէ չէսպան, վէ ատէթտէնտէ պուլունմատըղը հալտէ, զանն իտէրսինքի ճէօմաաթ, պիր խէլէճանը տիլ իւզրէ պիւյիւք պիր վագտա զուհուրինէ պէքլէմէքտէ պուլունտուղունտան, իչէրինտէ կիզլի պիր հէյճանա տայիր ֆիսիլտիլէր կէչմէքտէ իտի, եանի, իւչ կիւնտէն պէրու, թէքմիլ մահէլլէ իչինտէ, պիր թէվաթուր շուեու պուլմագտէ օլտուղունտան, հէրքէսին գալպինտէ ադիմ պիր շիւբհէ զուհուրա կէլմէքտէ իտի։ շէօյլէքի, լէհճէսինտէ, տայիմա էսրարա մէնսուպ պիր թէֆէքքիւր էսէրի միւշահէտէ օլունմագտէ օլուպ, վէտէ զանն իտէրսինքի, պիր կիւն, օլ պէտպախթ Իրլանտանընն պատիի սէլամէթի օլաճագ տըր կիպի պիր հալտէ պուլունան բահիպին, մահպէսէ աթըլմըշ օլմասընա տայիր պիր լագըրտը կէզմէքտէ իտի։

Պիրտէ պու հէնկեամտէ, պիրտէն պիրէ, թէքմիլ ճէօմաաթ իւզէրինտէ, պիր էսէրի հէյճան հասըլ օլտու, հէրքէս պաշընը էօնիւնէ տօղրու էյմէկէ, վէ եիւրէքլէրիտէ վուրմաեա պաշլատը։

Պահարան գաբուսու աչըլտը, վէ էլինտէքի գօճա ասասըյլա եէրլէրի աքս իմիտրմէքտէ օլան պիր քիլիսէ գաբուճուսու էօնտէն, վէ գըրմըզը շապիկլէր կիեինմիշ պուլունան տիրացու չօճուգլար արգասընտան, վէ պատարագ էլպիսէսի լապիւս պուլունտուղու հալտէ, պատարագ իտէճէք օլան բահիպտէ, անլէրին արգալարընտան, դաստան իչէրի կիրտիքլէրի կէօրիւլտիւ։

Վէ իշպու մէնզարէ իւզէրինէ, թէքմիլ ճէօմաաթ իւզէրինտէ կէօրիւլմէքտէ օլան էսէրի հէյճանընն պիր գաթ տահա արթաբղը, վէ մէմնուն ու մէսրուր օլմաեա պաշլատըգլարը միւշահէտէ օլունտու։

կէրչի բէք չօգ գանլար ադմըշ ի ոի իսէտէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, եարասը միւհլիք պիր մէրթէպէտէ տէկիլ իտի։

Մէզբիւր մահէլլէտէ պուլունան պիր հէքիմ տախի գօշուպ եէթիշմիշ, վէ մէրգումուն էմրի թէտավիսինէ պաշլամըշ իտի։

Մ. Էլճին բիւր զաղապ պիր հալտէ պուլունտուղունտան,

—Ա՛հ, խայի՛ն խըրսըզլար, պէնիմ գասամը սօյմահա գալգըշմըշլար տըր, -տէյի պաղըրմագտա իտի

Մէրգումու կէօթիւրիւպ պիր եաթագ իւզէրինէ եաթըրտըգտան սոնրա, հէքիմտէ կէլիպ էմրի թէտավիսիյլէ մէշղուլ պուլունմագտա իքէն, բօլիսլէր տէ խանէնին հէր թարաֆընը, քէնտի մէէմուրիյէթլէրի իպթիզասընճա թէֆթիշ ու թահարրիեէ պաշլատըգլարընտա, Իրլանտալը չօճուղուն, պիր սուֆատա, էօլիւ հալինտէ, վէ գանլար օրթասընտա ուզանըպ եաթմագտէ օլտուղունու կէօրմիւշլէր, վէ մէգումու տախի գալտըրարագ, Մ. Էլճինին եաթմագտէ պուլունտուղու օտաեա կէօթիւրմիւշլէր իտի։

Մ. Էլճին չօճուղու կէօրիւնճէ,

—Իշթէ՛ պու տախի խըրսըզլարտան պիրի տիր, -տէյի պաղըրտը։

Հալպուքի օրատա հաղըր պուլունան խալգ, մէրգումուն մէզքիւր իֆթիրասընա ինանմագ իսթէմէտի, չիւնքի, գանլար իչինտէ եաթմագտա օլտուղու հալտէ տախի, լէհճէսինտէ մէլէքվարի պիր նուրանիլիք վէ պիր լեթաֆէթ կէօրիւնմէքտէ իտի։

Լաքին, պու ճիւմլէ իլէ տախի, զաթէն հէրքէս, Թօմաս Էլճինին եալընզճա եաշամագտէ օլտուղունու պիլտիկինտէն, վէ չօճուղունեասընը օլուպտա օրատա պուլունմուշ օլմասընա պիր տիւրլիմանեա վիրէմէտիքլէրինտէն... տիւչարը թէաճճիւպ օլմուշ իտիլէր։

Կէլմիշ օլան հէքիմ, չօճուղուն տախի էլպիսէլէրինի չըգարարագ քեշֆ ու մուայենէ իյլէտիկինտէ, եարասընը վէխիմ պիր հալտէ օլմատըղընը խապէր վիրմիշ իտի, չիւնքի, գուրշուն, նէ սինիրլէրէ վէ նէտտ քէմիկէ գատար իշլէմէկեիպ, անճագ եիւզտէ պուլունան գապա էթ իչինտէ գալմըշ իտի,

Նիհայէթ չօճուղու աեըլթարլար, վէ մէրգումտա կէօզլէրինի աչարագ, պիր թէաճճիւպի ադիմ իւզրէ պագտըղընտա, աղլամաեա պաշլամըշ իտի։

Վէ Թօմաս Էլճին տէ, պէլինի տօղրուլտուպ գալգարագ, մէրգումա խիթապէն։

—Ա՛հ, քիւչի՛ւք հայտուտ, սէօյլէ պագալըմ, սէօյլէ՛, արգատաշլարը քիմլէ՞ր իտիլէր, -տիմէքտէ իտի։

Չօճուգ տա հէմիշէ աղլամագտէ օլուպ, վէ գարշըլըգ իսէ հիչ պիր ճէվապ վիրմէմէքտէ իտի։

Մուամէլէճի Էլճին, հէրնէ գատար գանլարա միւլէմնա օլուպ, վէ տուրաճագ թագաթըտա եօգ իտի իսէտէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, չալըշըպ սիւրիւնէրէք, վէ,

ւորաբար «ժայթքում» խորագրին տակ նշանակուած՝ կը նետեն պայթմանց պէս մինչեւ երեւակայական բարձունքները. ուրիշները՝ «ամպամած» անուան տակ որոշուած՝ գրեթէ մեր մթնոլորտէն կախուած ամպի կը նմանին։ Ժամանակ մը անոնք կը թըւէին արեգական եղերքին վրայ դըրուած՝ որպէս ամպերու կոյտ մը հորիզոնին մէջ, բայց ընդհանրապէս երբ զանոնք ամբողջապէս տեսան մինչեւ ի վայր, նշմարեցին որ նոքա արեգական հետ միացած են նուրբ սիւնակներու միջոցաւ. երբեմն եւս ստուերին մակերեւոյթը շրջապատուած է նրբաթելերով՝ դէպի վար ուղղուած որ կը յիշեցնէ փոթորկալից անձրեւ մը որ խոշոր ամպէ մը կը թափի։ Հրաբխային բոցերն երկարատեւ չեն. նոքա կը նետուին դէպի երկնից բարձունքը անհերեւակայելի արագութեամբ մը. եւ յաճախ տարածուելով՝ արհեստական լուսոյ փունջի մը պէս կը թօթափին՝ իբրու կրակէ անձրեւ՝ բոցակեղ մակերեւոյթին վրայ, ուր կ'անհետին վարդագոյն գոլորշիի մը պէս սըփռուելով. երբեմն կը կարծուի տեսնել հովերէ արծարծուած բուռն հրդեհ մը։

Ամպամած ուռուցիկները երկար ժամանակ կը դիմանան, ընդհակառակն, ստէպ շատ մը օրեր եւ մինչեւ իսկ շատ մը շաբաթներ։ Այս ահաւոր պայթումները այնքան արագութեամբ եւ յանկարծահասութեամբ կը նետուին որ արեգակնային մակերեւոյթը կարծը կամ հեղուկ չ'ըլլալով, ստոյգ հաստատութիւն մը չի ներկայացներ հրաբխային ժայթքմանց կամ ուեւէ հրաձգութեանց համապատասխանելու համար։

(Շարունակ.)

ԳԱՄԻՅԼ ՖԼԱՄԱՐԻՈՆ

Թարգ. ԲԱՐԴՈՂ Տ. Ս. ՇԱՀԲԻԿԵԱՆ

Ի ԼԱՆ

ՏՕՔԹ. Ս. ՌԱՖԱՑԷԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Պէյօղլուտա, Շիշլի սօգաղընտա Ն. 11.

Տօքթ. Ս. Ռաֆայէլեան էֆ., ապրիլին պէրինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն, հէր սապահ, սաաթ 3 տէն 6 եւ գատար, Իսթանպոլտա, Քիւօքրիւ պաշընտա Քիւչիւքեան պիրատէրլէրին էճզախանէսինտէ պուլունուր։

Բազար իրթէսի վէ ճիւմաա կիւնլէրի, Պէյլէրպէկինտէ, Շարգըիյէ էճզախանէսինտէ, սաաթ 7 տէն 10 ա գատար պուլունուպ, վէ եալընըզ ճիւմաա կիւնլէրի խաոթէկեանը մէճճարէն գապուլ իտէր։

Յալը, վէ բէնշէնպիհ, վէ ճիւմաա իրթէսի կիւնլէրի, սաաթ 7 տէն 10 ա գատար, քէնտի իլամէթկեահընտա պուլունուպ, եալընըզ բէնշէնպիհ կիւնլէրի մէճճանէն պագար։

Զարշէնպիհ կիւնլէրի, Սամաթեատա, Քրամվալ եօլունտա, Էրմէնի Գաթօլիք քիլիսէսի գարշըսընտա վագը 387 նիւմէրօյու խանէտէ, սաաթ 7 տէն 10 ա գատար, մէճճանէն խասթա թէտավի իտէր։

Զէթլ.-Փատրն վէ էրքէքլէրտէ զուհուր իտէն խորար վէ բահիմ եօլու խասթալըգլարը, մէսէլա, ֆրէնկի, գըսըրլըգ, շէհվէթ օրզլիք, վէ ղայրիհամ, խուսուսի պիր սուրէթտէ թէտավի օլունուր։

ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

ԻՏՄԱՆԸ ԱԹՖԱԼ

ԷՍԷՐԻ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

Լիսանը Թիւրքի իլէ ալիւտէ օլան մահէլլէրտէ էրմէնիճէնին թահսիլինէ մախսուս օլուպ, վէ իւշ գըսմտան միւրէթթէպ օլան իշպու էսէրին պիրինճի գըսմը պու տէֆա նէշր օլունարագ, Պաղչէ-գաբուսունտա Ն. 26 Զարեհ էֆէնտի տիւքեանընտա վէ սայիր քիթապճը տիւքքեանլարընտա ֆիրուխթ օլունուր։

Ֆիյեաթը Իսթանպոլ իչին 3 ղրշ.

» Թաշրալար » 4 »

Քիւլլիյեէթլի ալանլար իչին սդօնթօ վէրիլէճէք տիր։

Պու քիթապ՝ Ռուսական խորհուրդ թարգմընտան տախի թաստիգ օլունմուշ տուր։

Ծաղիկին կէշմիշ պիր սէնէլիկի ճիլտէնմիշ օլտուղու հալտէ, քէնարի մանթպաասընտա, եանի Իսթանպոլտա, Ալաճա-համմամտա, Քիւչիւք Եըլտըզ խանընտա, իքինճի գաթտա վագը 9 նիւմէրօյու օտաատա, 4 էր մէճիտիյէեէ սաթըլմագտա տուր։

Մէգքիւր ղաղէթատա բէք չօգ թէլէղրաֆլը իտիպ էյլէնէճէք, կիւլէճէք, վէ խսթիֆատէ իտէճէք պէնտէր պուլունտուղունտան, հէր քէսին օգուտմասընը արզու վէ տավէթ իտէրիզ։

QUINA-LAROCHE

ԷԼԻՔՈՒՐ ՎԻՆԷՕ

Իշպու Գինա-Լարոշ էյլէ ատի պիր մուալիճէ օլմաեընպ, իկա ճիտտի իրիմ վէ էմէք զահմէթ իլէ վիճուտէ կէլմիշ տիր, շէօյլէ քի, պունու թէրթիպ վէ իհտաա իտէն զաթ, պիեիրք միւքեաֆաթլարա նայիլ օլմուշ տուր. եանի 18 պին ֆրանգլըգ նագտի պիր միւքեաֆաթա նայիլ օլտուգտան պաշգա, պիր չօգտա ալթուն վէ սայիր միտալլար ալմըշ տուր։

Պու մուալիճէնին Ռէրթիպի իշին, իւշ քէրրէ քինքինանըն էսասը ալընտըգտան սոնրա, զաեէթ լէզիզ վէ զաեէթ լաթիֆ պիր իքսիր եաբրըմշ տուր. Իլթէ Պինա-Լարոշուն, սայիր պու եօլտա մուալիճէլէրին քեսֆիֆէնինտէն զիեատէ ալէալըզընին սըրր վէ հիքմէթի պունտա տուր։ Պու իլաճ միտի՝ իւֆիւնէթինի տէֆի իտիպ, իշթահ տշար, զանաբ գուվվէթ վիրիր, վէ կէշվէկեն նէսրէթէրի վէ սպիրէեիսի տէֆ իտէր։

Փարիս, 22 վէ 19 Տըրէօ սոգաղընտա վէ Լճզաճրլարտա պուլունուր։

—Կէլինիզ սիզէ, պունուն տախի խըրսըզլարտան պիրի օլմասընը իսպաթ իտէեիմ, -տիեէրէք, սուֆաեա գատար կիթմիշ իտի։

Վէ, ֆիլ վագըտա, հէր քէսէ, սանտըգ օտասը գաբուսու իւղէրինտէքի բէնճիրէեի, վէ տապանճանըն իրինին քէսիլմիշ օլմասընը, վէ պինաէն ալէյհ մէզքիւր տապանճանըն աթէշլէնմէմիշ պուլունմասընը կէօսթէրմիշ իտի։

Վէ չօճուղա կէլինճէ, հագըգաթէն Պիւլթօնուն էմրի իւզրէ, մէզքիւր իրի քէնտի քէստիկինի պիլտիկինտէն, վէ, էթրաֆընը գուշաթմըշ օլան էհալիեի տախի կէօրտիւկինտէն, տիւշարը հէյպէթ օլարագ, ճամապա իչէրինտէն պիրինի թանրեբոլ տա իֆատէյի հալ իտէպիլի՞ր մի, տէյի մահզուն մահզուն պագմագտա իտի։

—Էվվէթ, Պիւլթօնուն իսմինի տայիմա ունութմաեըպ խաթրընա կէթիրտիկի, վէ արալըգտա վալիտէսինին իսմինի վիրտիկի կիպի, Սիւզաննանընն տախի իսմինի վիրմէքտէ օլտուղունտան, Պիւլթօն իսմի իլէ Սիւզաննա իսմի, բօլիսէրին նաղարը տիգաթլարընը տավէթ իյէմիշ իտի։

Վէ նիհայէթ, պիչարէ չօճուղու կէրէք գօրգուսունտան, վէ տէ կէրէք եարասը ճընընտան, նիմ էօլիւ հալինտէ պուլունտուղու թագտիրտէ, եագընտա պուլունան պիր բօլիս մէրքէզինէ կէօթիւրմիւշլէր իտի։

Վէ Թօմաս էլճինէ կէլինտիքտէ, հիտտէթ ու զազապընը վէ հըրսը ինթիգամընը պիր տիւրլիւ թէսկին իտէմէտիկինտէն, խալգ իլէ պէրապէր, քէնտուեի սիւրիւքլէեէրէք, բօլիս մէրքէզինէ կիթմիշ իտի։

Մէգքիւր բօլիս մէրքէզի, Օյվար-բօտտա վագը չըմէնտրֆէր մէրքէզինին, թա եագընընտա պուլունմագտա իտի։

Մէգքիւր մէրքէզտէ պուլունան զապիթ, չիշմանճա, գըրմըզը եիւզլիւ, ազ նէզաքէթլի, վէ հիտտէթմիզաճ պիր ատէմ իտի։

—Նէ՞ տիր օ, եօգսա եէնէ տար աղաճը իչին եէնի պիր գուրպանլըգ գօեո՞ւն մու կէթիրմէքտէսինիզ տիր, -տէտի պիր սուրէթի հէյպէթամիզտէ օլտուղու հալտէ չօճուղա տօղրու պագարագ։

Բալֆ պունու իչիտինճէ, տիզ իւզէրինէ կէլէրէք, վէ էլլէրինի պիրպիրինէ գավուշտուրուպ կէրէրէք, քէնտիսինին խըրսըզ օլմատըզընա տայիր եէմինլէր իթմէկէ պաշլամըշ իտի։

Զապիթ, մէրգումու սէօյլէթտիրէրէք, իֆատէլէրինի ալտըրըպ զապթ իթտիրմիշ իտի։

Վէ Բալֆտա, Պիւլթօն իլէ Սիւզաննանընն իսիմլէրինի պիլտիրտիկի սրրատա, վալիտէսինին պաշընա կէլէնլէր իլէ, քէնտի սէրկիւզէշթինի տախի, պիրէր պիրէր պիլտիրմիշ իտի։

Զապիթ, կէրչի, մէրգումուն սէօյլէտիկի սրրֆ սահիհլիքլէրին քեսֆֆէսինի տախի տիյնէմիշ իտի իսէտէ, սահիհլիք օլմասընա ինանմագ իսթէմէմիկինտէն, ուրմուզլարընը սիլքի վիրմիշ իտի։

Վէ պու արատա Թօմաս էլճինտէ, չօճուղուն իֆատէլէրինի իրշիթտիքճէ, «ա՛յ ա՛, ալէսսէվիյէէ խըրսըզլար ճին ֆիքիրլի օլուրլար, հիքմէթի նէվինտէն օլարագ մասալլար ույտուրապիլիրլեր, նասըլ քի իշթէ պու տախի մէզքիւր մասալլարտան պիրի՛ տիր», -տիեէրէք պաղըրմըշ իտի։

Վէ Նիհաեէթ, Մ. Պուլթ թէսմիյէէ օլունան մէրգում զապիթ վէ եախօտ հաքիմ, չըգարըպ սաաթընա պագտըրգտան սոնրա,

—Սայքի ագշամին սաաթ օնու օլմուշտուր, վէ եարընտա բազար օլմազին, իսթիրահաթ կիւնիտիւր. իմտի, արթըգ պունտան զիեատէ տիյնէեէմմ, զիրա վագթին միւսաատէսի գալմամըշ տուր. շիմտիքի հալ պու չօճուղու թէվգրֆ իտինիզտէ, եէնէ բազար իրթէսի սապահըսը իսթէտիկիմ վագրթտա կէթիրիրսինիզ, - տէմիշ իտի։

Կէրչի Բալֆ պու էմր իւզէրինէ, եալվարըպ եագարմաեա պաշլամըշ իտի իսէտէ, բօլիսէրտէ պըրագմաեարագ, վէ պէտ պիր մասամէլէ իւզրէ գօրունտան թուրագ, կէօթիւրիւպ պուճագտա պուլունան պիր ուֆագ գաբուտան իշէրի սօգու վիրմիշլէր իտի։

Մէգքիւր գաբու, պիր մէրտիվէն իւզէրինէ նաղըր օլուպ, վէ մէզքիւր մէրտիվէնին ալթը տա պիր մահպէս օլտուղունտան, իսթինթագլարը հէնուզ պիթմէմիշ օլանլարը, օրատա թէվգրֆ իթմէքտէ իտիլէր։

Հէքիմ տախի մէրքէզ չօճուգլա պէրապէր կիթմիշ օլտուղունտան,

—Լաքին, էֆէնտի, պու չօճուգմէճրուհ տուր։ Վէ պինաէն ալէյհ էմրի թէտավիեէ միւհթաճ տուր, -տէտի։

—Սիզ, օլ պապտէ էլէմ իեդրէ օ՛լմաեընըզ, հէր նասըլ տա օլսա օ, տէկիրմէնէ կիտէնէ գատար քէսպի չիֆատտէր, -տիեէրէք, մէրգումուն իխթարընա հիչ էհէմմիյէեթ վիրմէմիշ իտի։

Մէրգում հաքիմ, օլ հէնկեամտէ, Պապը զապթիյեէտէն կէլմիշ օլան պիր էվրագը միթալաա իյլէմէքտէ իտի։

Մէզքիւր էվրագտա օգուտնտուղունա կէօրէ, պիր կիւն էվվէլ պիր բօլիս թէլէֆ իտիլմիշ օլուպ, վէ մէրգումու էօլտիւրէնլէրտէ, ֆիրումաեէ թագըմընտան օլան Պիւլթօն նամ պիրի օլմասընտան, վէ Պրուք սթրիթտէ իգամէթ իթէք մէքտէ օլան խըրսըզլարտան պիրի օլտուղու չիւրհէ օլընմագտէ իտի։

Հաքիմ մէզքիւր միւզաքէրէեի օգուտուգտան, վէ Բալֆա տայիր Ծլաֆ վագասեը տէրքէնար օլարագ պէնան իյլէտիքտէն սոնրա, պիր բօլիս մարիֆէթիյլէ, եէնէ Պապը զապթիյեէեէ կէօնտէրտի։

Վէ իշթէս, պունուն՝ իւզէրինէ, վէ արատանտա պիրտատթ կէչէր կէչմէզ, բօլիսլէր, Պրուք սթրիթէ կիտէրէք Պիւլթօնուն օթուրտուղու խանէեի մուհասեբէ իթտիքլէրի միսիլլու, օտասընընտա պապմըշլար իտի։